

VIHTI

VIHTI.FI

VIHDIN KUNNAN

VALMIUSSUUNNITELMA

YLEINEN OSA 2026

Dokumentin nimi: Vihdin kunnan valmiussuunnitelman yleinen osa
Luontipäivä: 22.1.2026
Tila: LUONNOS
Asiakirjan julkisuus: Julkinen

Versio	Kommentti	Laatija	Tarkastaja	Hyväksyjä
1	Luonnos	Antti Luukkanen 8.-10.12.2024	Essi Piirorävi 12.12.2024	
2	Luonnos	Antti Luukkanen ja Johannes Viero 17.2-19.3.2025		
3	Luonnos	Matias Juupaluoma 22.1.2026	Essi Piirorävi 26.1.2026	Kunnan johtoryhmä 27.1.2026
4	Päätöksentekoversio			Kunnanhallitus 23.2.2026

1. JOHDANTO	3
1.1. Salassapito	4
1.2. Säädosperusta	4
1.3. Keskeiset käsitteet	6
1.4. Suunnitteluohjeet	8
1.5. Yhteiskunnan elintärkeitä ja kriittiset toiminnot	9
1.6. Vuosisuunnittelu, hyväksyntä, jakelu ja säilyttäminen	9
2. STRATEGINEN VALMIUSSUUNNITELMA, VARAUTUMINEN HÄIRIÖTILANTEISIIN	10
2.1. Turvallisuuskulttuuri ja turvallisuusjohtaminen	11
2.2. Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet	11
2.3. Toimintaympäristö	12
2.4. Riskien ja uhkien arviointi	12
2.5. Arviointi ja kehittäminen	13
2.6. Henkilöstön koulutus ja perehdytys	14
3. VARAUTUMINEN NORMAALIOLOJEN HÄIRIÖTILANTEISIIN	14
3.1. Kunnan johtaminen häiriötilanteissa	15
3.2. Johtoryhmän tehtävät normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa	15
3.3. Palvelukeskusten johtaminen normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa	15
3.4. Tehtävien priorisointi	16
3.5. Tiedottaminen ja kriisiviestintä	16
3.6. Tilannekuvan muodostaminen ja ylläpito	16
3.7. Valmiuden säätäminen	17
3.8. Väestönsuojelu	18
3.9. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue	19
3.10. Sosiaali- ja terveystieteiden palvelut	19
3.11. Pelastustoiminta	19
3.12. Häätätyö	20
3.13. Viranomaisyhteistyö ja yhteistyökumppanit	20
3.14. Kunnan evakuoinnit	21
3.15. Kunnan alueellinen valmiuskeskus toimintamalli	21
4. VARAUTUMINEN POIKKEUSOLOIHIN	22
4.1. Kunnan hallinto poikkeuksellisissa olosuhteissa	23
4.1. Kunnan johtokeskus	23
4.2. Varaukset ja työvoiman käyttö	23
4.3. Päivittäistavarahuollon varautuminen	24
4.4. Huoltovarmuus ja materiaallinen varautuminen	24

5. KUNNAN PALVELUKESKUSTEN VALMIUSSUUNNITTELU	25
5.1. Ostopalvelut ja palveluiden saatavuuden varmistaminen	25
5.2. Konsernin palvelukeskus.....	25
5.3. Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelukeskus	25
5.4. Kuntaympäristön palvelukeskus	26
5.5. Elinvoiman palvelukeskus	26
5.6. Kunnan konserniyhtiöt	26

1. JOHDANTO

Vihdin kunnan valmiussuunnittelu ja valmiussuunnitelman yleinen osa muodostavat keskeisen osan kunnan kokonaisturvallisuuden viitekehyksestä. Kunta ylläpitää turvallisuuttaan ensisijaisesti vahvalla normaaliolojen organisaatiolla sekä täydentävällä varautumisella valmius-, turvallisuus- ja pelastussuunnitelmien avulla erilaisiin häiriö-, kriisi ja poikkeusoloihin.

Valmiussuunnittelun ja varautumisen ensisijaisena tarkoituksena on varmistaa kunnan peruspalveluiden ja kriittisten toimintojen mahdollisimman vakaa ja häiriötön toteuttaminen normaaliolojen häiriötilanteissa, erityistilanteissa sekä poikkeusoloissa.

Valmiuslain ([1552/2011](#)) 12 § mukainen varautumisvelvoite edellyttää, että kunta valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvän hoitamisen myös poikkeusoloissa.

Valmiussuunnittelulla tarkoitetaan organisaation varautumista siten, että voimavarojen käyttö ja toiminta suunnitellaan sekä priorisoidaan häiriötilanteen tai poikkeusolojen vaatimusten mukaisesti. Normaaliolojen häiriötilanteiden varautumista täydennetään uhka-arvioiden edellyttämällä lisätoimenpiteillä.

Valmiussuunnitelma koostuu kokonaisuudesta, jota valmiussuunnitelman yleinen osa sitoo yhteen. Varautumistehtävät on integroitu palvelukeskusten ja niiden alaisten henkilöiden tehtäviin, toiminta- ja taloussuunnitteluun, kehittämishankkeisiin sekä raportointijärjestelmiin.

Vihdin kunnan valmiussuunnittelu muodostuu seuraavista osista:

- Valmiussuunnitelman yleinen osa
- Palvelukeskusten ja niiden alaisten toimintayksiköiden omat suunnitelmat
- Turvallisuussuunnitelmat
- Pelastussuunnitelmat

Suunnitelmaa täydentävät yhteistyöviranomaisten valmiussuunnitelmat sekä kriittisten perushuollon, teollisuustuotannon, energihuollon ja infrastruktuurin toimijoiden omat valmiussuunnitelmat.

1.1. Salassapito

Valmiussuunnitelman yleinen osa on julkinen asiakirja. Sen liitteet ja palvelukeskuskohtaiset suunnitelmat ovat salassa pidettäviä. Asiakirjojen salassapito perustuu lakiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta ([621/1999 24 §](#) ja [KHO 3819/2017](#)), joka määrittelee valmiussuunnitelmat salassa pidettävien asiakirjojen piiriin.

Muu valmiussuunnitelmien jakelu on rajattua ja valmiussuunnitelmaa tai sen osia jaetaan vain niitä virkansa tai työtehtäviensä puolesta tarvitsevien tietoon. Suunnitelman yleinen osa lähetetään tiedoksi yhteistyöviranomaisille. Muusta jakelusta päätetään erikseen ([KHO 3819/2017](#)).

1.2. Säädösperusta

Viranomaisten varautumista ja valmiussuunnittelua säätelevät lait ja asetukset sekä valtionhallinnon periaatepäätökset, joiden mukaan kuntien ja eri viranomaisten velvollisuutena on varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen niin normaaliolojen häiriötilanteissa, erityistilanteissa kuin poikkeusoloissakin.

Keskeiset poikkeusolojen vaatimat toimivaltuudet on koottu valmiuslakiin (1552/2011) ja puolustustilalakiin (1083/1991). Kunnan varautumisvelvoitteita koskettavat merkittävimmät määräykset

on kirjattu pelastuslakiin (379/2011), joka yhdessä valmiuslain kanssa muodostaa viitekehyksen väestönsuojeluun varautumiselle.

Muita kunnan toimintaan liittyviä, valmiuslain säännöstä täydentäviä, varautumisvelvoitteita on kirjattu toimialakohtaiseen lainsäädäntöön. Esimerkiksi vesihuoltolaki määrittää vesihuoltolaitoksen palvelujen turvaamisesta normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Terveys- ja ympäristösuojelulait määrittävät elinympäristöön vaikuttavien häiriötilanteiden varautumisvelvollisuuksista. Julkisuuslaki ja tiedonhallintalaki määrittävät mm. tiedon turvallisesta käsittelystä ja asiakirjojen salassapidosta.

Varautumisvelvollisuuden lisäksi monet lait ja asetukset voivat vaikuttaa kunnan varautumiseen, vaikka niissä ei olisikaan osoitettu suoraa varautumisvelvollisuutta kunnalle.

Kunnan toimiala on laaja, joten palvelukeskusten toimialaa koskettava lainsäädäntö ja siihen liittyvät vastuut kirjataan yksityiskohtaisemmin palvelukeskusten valmiussuunnitelmiin.

Kuntien varautumista ja valmiussuunnittelua ohjaavat mm. seuraavat lait, säädökset ja asiakirjat:

- Valmiuslaki ([1552/2011](#))
- Pelastuslaki ([379/2011](#))
- Laki huoltovarmuuden turvaamisesta ([107/2026](#))
- Puolustustilalaki ([1083/1991](#))
- Vesihuoltolaki ([119/2001](#))
- Terveysuojelulaki ([763/1994](#))
- Laki vaaratiedotteesta ([466/2012](#))
- Julkisuuslaki ([621/1999](#))
- Tiedonhallintalaki ([906/2019](#))
- Arkistolaki ([831/1994](#))
- Laki puolustusvoimista ([551/2007](#))
- Sähkömarkkinalaki ([588/2013](#))

Asetukset

- Asetus kriittisistä sähkökäyttöpaikoista ([981/2022](#))
- Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta ([407/2011](#))
- Asetus hyvinvointialueiden varautumisesta sosiaali- ja terveydenhuollon häiriötilanteisiin ([308/2023](#))
- Asetus hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta ([309/2023](#))
- Asetus viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta ([1030/1999](#))

Periaatepäätökset ja selonteot

- [Yhteiskunnan turvallisuusstrategia: Valtioneuvoston periaatepäätös \(YTS 2025\)](#)
- [Kansallinen riskiarvio 2023](#)
- Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista ([568/2024](#))
- [Ajankohtaisselonteko turvallisuusympäristön muutoksesta](#)
- Suojelupoliisi – Kansallisen turvallisuuden katsaus ([vuosittain](#))
- Suojelupoliisin [uutiset ja tiedotteet](#)

1.3. Keskeiset käsitteet

Käsittemäärittelyjä [Kokonaisturvallisuuden sanaston 2017](#) mukaan:

1. **Turvallisuustilanne** = uhkan tasosta johtuva yhteiskunnan tila. Turvallisuustiloja ovat normaaliolot, häiriötilanne ja poikkeusolot.
2. **Normaaliolot** = yhteiskunnan pääsääntöinen tila, jossa *yhteiskunnan elintärkeät toiminnot* voidaan turvata ilman, että on tarpeen mahdollistaa viranomaisten tavanomaisesta poikkeava *toimivaltuuksien* käyttö.

Normaalioloissa rakennettavat järjestelmät ja muut toimenpiteet luovat perustan toiminnalle normaaliolojen *häiriötiloissa* ja *poikkeusoloissa*.

3. **Normaaliolojen häiriötila** = *uhka* tai tapahtuma, joka vaarantaa *yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja* tai strategisia tehtäviä ja jonka hallinta edellyttää viranomaisten ja muiden toimijoiden tavanomaista laajempaa tai tiiviimpää yhteistoimintaa ja viestintää.

Häiriötilanteille on yhteistä, että ne ovat usein odottamattomia, vaikuttavat voimakkaasti kunnan toimintaan, etenevät nopeasti, vaativat nopeaa toimintaa, aiheuttavat laajaa julkisuutta ja huonosti hoidettuina vahingoittavat kunnan mainetta. Häiriötilanteita voi esiintyä niin normaalioloissa kuin poikkeusoloissakin.

Esimerkkejä häiriötilanteista:

- Häiriöt kriittisen infran palveluissa (vesi, lämpö, sähkö ja ICT-verkot)
- Erilaiset vakavat onnettomuudet
- Tartuntatautiepidemiat, pandemiat
- Väkivalta ja kuolemantapaukset
- Talouteen ja rahoitukseen liittyvät häiriöt
- Oman organisaation virheet ja niistä aiheutuva kielteinen julkisuus (mainehaitta)

4. **Poikkeusolot** = valmiuslaissa tarkoitettu yhteiskunnan tila, jossa on niin paljon tai niin vakavia häiriöitä tai *uhkia*, että on tarpeen mahdollistaa viranomaisten tavanomaisesta poikkeava *toimivaltuuksien* käyttö.

Poikkeusoloilla tarkoitetaan tilannetta, jossa esimerkiksi sota, sodanuhka tai muu siihen rinnastettava ulkoinen tapahtuma tai maassa sattunut suuronnettomuus tai niiden uhka edellyttävät valtionjohdolta erityisiä toimenpiteitä väestön tai omaisuuden suojaamiseksi, maan alueellisen koskemattomuuden tai itsenäisyyden turvaamiseksi, valtakunnan oikeusjärjestyksen ja kansalaisten perusoikeuksien ylläpitämiseksi tai kansan toimeentulon ja välttämättömän talouselämän turvaamiseksi.

Poikkeusolojen vaikutus kunnan toimintaan

Poikkeusoloissa kunnan tehtävät painottuvat eri tavalla kuin normaalioloissa. Toiset tehtävät lisääntyvät, toiset tehtävät vähenevät, käyvät tarpeettomaksi tai mahdottomiksi hoitaa. Valtioneuvoston määräyksillä kunnalle voidaan poikkeusoloissa antaa kokonaan uusia

tehtäviä, jotka normaalioloissa eivät kunnalle kuulu. Näiden toimien tavoitteena on turvata väestön toimeentulo ja elinmahdollisuudet.

[Valmiuslain 1552/2011 3 §](#) mukaan poikkeusoloja ovat:

- Väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat,
 - Erityisen vakava suuronnettomuus, tällaisen suuronnettomuuden välitön jälkitila, sekä
 - Vaikutuksiltaan erittäin vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti
 - Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila,
 - Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii valmiuslain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöönottamista, sekä
 - julkisen vallan päätöksentekokykyyn;
 - rajaturvallisuuteen tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen;
 - välttämättömien sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen palvelujen saatavuuteen;
 - energian, veden, elintarvikkeiden, lääkkeiden tai muiden välttämättömien hyödykkeiden saatavuuteen;
 - välttämättömien maksu- ja arvopaperipalvelujen saatavuuteen;
 - yhteiskunnallisesti kriittisten liikennejärjestelmien toimivuuteen; tai
 - edellä lueteltuja toimintoja ylläpitävien tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tai tietojärjestelmien toimivuuteen;
- kohdistuva uhka, toiminta, tapahtuma tai näiden yhteisvaikutus, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti ja laajamittaisesti estyvät tai lamaantuvat tai joka muulla näihin

1.4. Suunnitteluohjeet

Valmiussuunnitelman yleiseen osaan kirjataan koko kuntaa koskevat perusmenettelyt normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Kaikessa suunnittelussa tulee huomioida yhteiskunnan turvallisuusstrategian määrittelemät seitsemän elintärkeää toimintoa siinä määrin, kuin ko. suunnitelman osalta on tarkoituksenmukaista.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategian ([YTS 2025](#)) Elintärkeät toiminnot:

1. Johtaminen
2. Kansainvälinen ja EU-toiminta
3. Puolustuskyky

4. Sisäinen turvallisuus
5. Talous, infrastruktuuri, huoltovarmuus
6. Väestön toimintakyky ja palvelut
7. Henkinen kriisinkestävyys.

Toimialojen perusmenettelyt kirjataan palvelukeskusten suunnitelmiin. Yleisen osan kohdassa 5. määritellään palvelukeskusten suunnitteluvastuu.

Suunnittelun ja varautumisen painopiste on normaaliolojen häiriötilanteissa ja lähtökohtana pidetään mahdollisimman häiriöttömän palvelun tarjoamista kaikissa tilanteissa. Suunnittelu sisältää riskien ennaltaehkäisyä, tilanteen aikaisen toiminnan, palautumissuunnittelun sekä häiriötilanteessa erityisesti huomioitavan viestinnän. Operatiivisen palvelutoiminnan häiriötilanteisiin varaudutaan päivystys- ja hälytysjärjestelyillä, jotka luovat pohjan myös toiminnalle laajemmissa normaaliolojen häiriötilanteissa. Nämä menettelyt kukin palvelukeskus kuvaa omissa valmiussuunnitelmissaan.

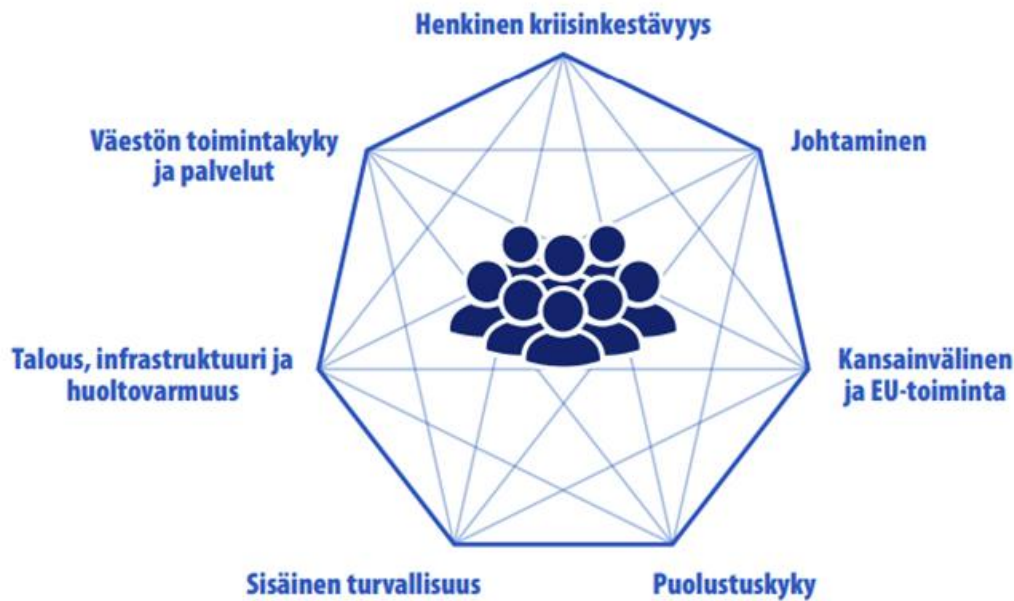
Palvelukeskusten suunnitelmien päivityksien yhteydessä on aina syytä huomioida myös alati muuttuva valtakunnallinen riskiarvio sekä Uudenmaan alueellinen riskiarvio. Viimeisin sisäministeriön julkaisema kansallinen riskiarviopäivitys on julkaistu 14.2.2023 ([Kansallinen riskiarvio 2023](#)) ja Uudenmaan alueellinen riskiarvio on julkaistu 22.5.2023 ([Uudenmaan alueellinen riskiarvio 2023](#)).

Kuva 1. Varautumisen prosessi

1.5. Yhteiskunnan elintärkeät ja kriittiset toiminnot

Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot ovat yhteiskunnan toimivuuden kannalta välttämättömiä, kaikissa tilanteissa ylläpidettäviä toimintoja. Toiminnot ovat vahvasti keskinäisriippuvaisia.

Kuva 2. Yhteiskunnan elintärkeitä toiminnot; YTS 2025

Yhteiskunnan elintärkeitä toiminnot. YTS 2025 Yhteiskunnan elintärkeitä toiminnot on kuvattu tarkemmin Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa 2025 ([YTS 2025, kohta 2](#)). Elintärkeitä toiminnot ovat lähtökohta varautumisen suunnittelulle kaikilla toimintatasoilla. Niiden turvaamiseksi suunnitellaan riskiarvioon pohjautuvat käytännön tehtävät ja vastuut. Valtioneuvostotasolla elintärkeiden toimintojen turvaamiseen on määritelty hallinnonalojen strategiset tehtävät, jotka kuvataan vastuuministeriöittäin

1.6. Vuosisuunnittelu, hyväksyntä, jakelu ja säilyttäminen

Valmiussuunnitelman ylläpidosta vastaa kunnanjohtaja yhdessä kunnan johtoryhmän kanssa. Yleisen osan päivittämisvastuu on kunnanjohtajalla ja palvelukeskusten johtajat vastaavat omien palvelukeskustensa valmiussuunnitelmien ajan tasalla pitämisestä.

Valmiussuunnitelman yleinen osa ja sen liitteet päivitetään vähintään kerran valtuustokaudessa tai jos lainsäädännössä, viranomaisohjeissa, organisaatiossa tai muissa olosuhteissa tapahtuu olennaisia muutoksia. Kunnanhallitus hyväksyy valmiussuunnitelman yleisen osan liitteineen.

Kiinteistökohtaiset pelastussuunnitelmat tarkistetaan ja päivitetään aina vuoden loppuun mennessä tai tilanteen niin vaatiessa.

Suunnitelmista tulee verkkotallenteen lisäksi aina olla olemassa riittävä määrä paperitulosteita. Tulosteita säilytetään riittävän turvallisessa paikassa, jotta ne eivät joudu sivullisten käsiin.

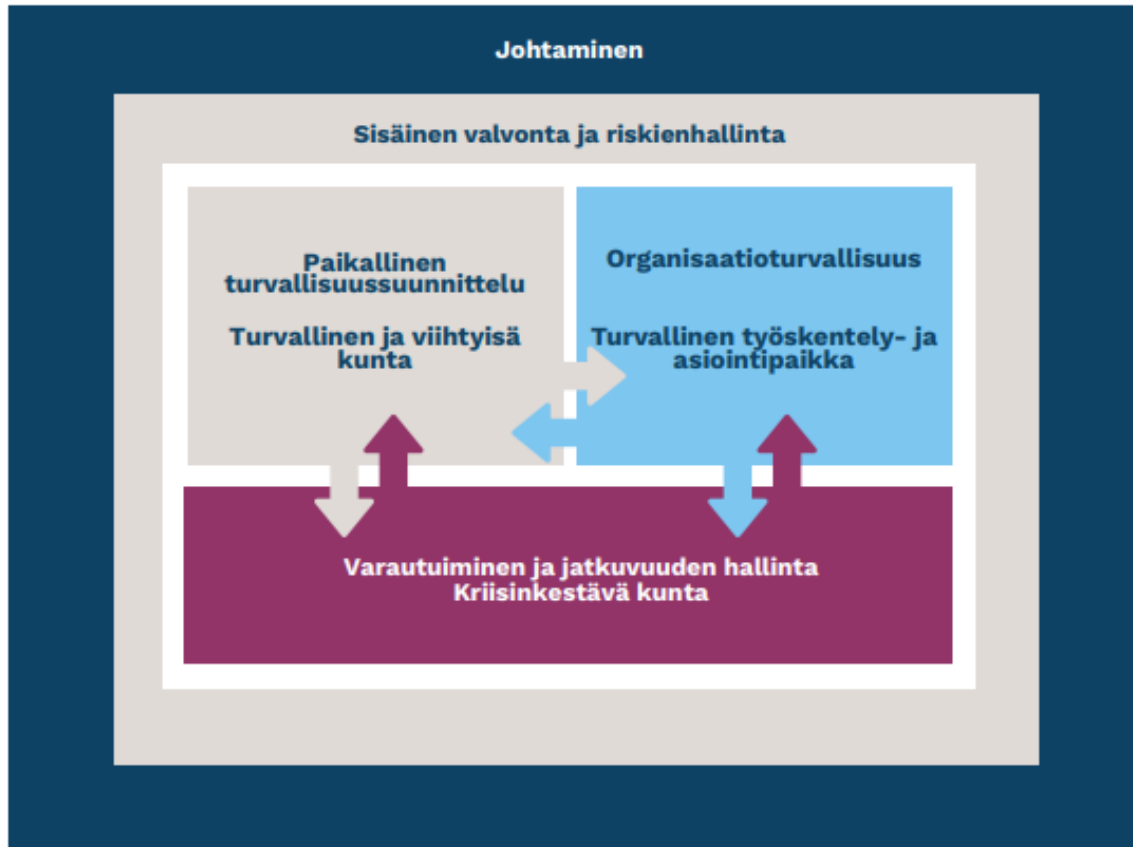
Valmiussuunnittelun vastuut

Vastuualue	Varautumistehtävä	Vastuu	Tarkistus ja päivitys	Suunnitelma
Kunta	Palvelukeskusten varautumisen yhteensovittaminen	Kunnanjohtaja	Vähintään valtuustokausittain	Valmiussuunnitelman yleinen osa

Kunta		Viestintäasiantuntija	Vähintään valtuustokausittain	Kriisiviestintäsuunnitelma
Kuntakonserni	Vihdin kuntakonsernin varautuminen ja valmiussuunnittelu	Kunnanjohtaja	Vähintään valtuustokausittain	Tytär- ja osakkuusyhteisöjen valmiussuunnitelmat
Konsernipalvelut	Palvelukeskuksen varautuminen ja valmiussuunnittelu	Hallintojohtaja	Vähintään valtuustokausittain	Palvelukeskuksen valmiussuunnitelma
Elinvoiman palvelukeskus	Palvelukeskuksen varautuminen ja valmiussuunnittelu	Elinvoimajohtaja	Vähintään valtuustokausittain	Palvelukeskuksen valmiussuunnitelma
Kuntaympäristön palvelukeskus	Palvelukeskuksen varautuminen ja valmiussuunnittelu	Tekninen johtaja	Vähintään valtuustokausittain	Palvelukeskuksen valmiussuunnitelma
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelukeskus	Palvelukeskuksen varautuminen ja valmiussuunnittelu	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja	Vähintään valtuustokausittain	Palvelukeskuksen valmiussuunnitelma

2. STRATEGINEN VALMIUSSUUNNITELMA, VARAUTUMINEN HÄIRIÖTILANTEISIIN

2.1. Turvallisuuskulttuuri ja turvallisuusjohtaminen

Kuva: Turvallisuusjohtamisen kokonaisuus (Suomen Kuntaliitto, Kunnan varautumisen johtaminen, s. 15)

Vihdin kunnassa turvallisuus nähdään toimivan arjen lähtökohtana. Varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan periaatteiden mukaan tavoitteena on varmistaa kunnan keskeisten tehtävien hoitaminen mahdollisimman häiriöttömästi kaikissa turvallisuustilanteissa ja parantaa sekä kunnan henkilöstön, että myös kunnan asukkaiden kriisinkestävyttä.

Hyvä turvallisuuskulttuuri koostuu turvallisuustietoisuudesta, hyvästä ammattitaidosta, huolellisista työtavoista sekä valppaudesta ja aloitteellisuudesta turvallisuutta heikentävien tekijöiden havaitsemiseksi ja poistamiseksi.

Turvallisuuskulttuuria edistetään lisäämällä tietoisuutta aiheesta sekä turvallisuusjohtamisen ja henkilöstöjohtamisen avulla.

2.2. Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet

Varautuminen on osa kokonaisturvallisuuden hallintaa ja osa kokonaisvaltaista riskienhallintaa. Osa varautumisen toimintaa ovat myös häiriötilanteiden ennaltaehkäisy sekä riskien vähentämiseen tähtäävät toimenpiteet.

Vihdin kunnan hallintosäännön 12 luvun 74 § mukaan kunnanhallitus päättää varautumisen ja toiminnan jatkuvuuden suunnittelun järjestämisen käytännön toteutuksesta valtuuston päättämien periaatteiden

mukaisesti. Kunnanhallitus hyväksyy kunnan yleisen varautumisen suunnitelman, jonka pohjalta laaditaan tarkemmat palvelukeskuskohtaiset varautumisen suunnitelmat.

Kunnan varautumista johtaa kunnanjohtaja. Palvelukeskusten johtajat vastaavat toimialansa osalta palvelutuotannon varautumisesta ja toiminnan jatkuvuuden suunnittelusta.

Varautuminen on osa kunnan riskienhallintaa. Kuntalain mukaan kunnanvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista, kunnanhallitus huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kunnan johdon vastuulla on, että varautumisen tavoitteet ja prosessit ovat osa kunnan ja kuntakonsernin päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.

Vihdin kunta varautuu uhkakuvien toteutumiseen konsernina ja palvelukeskuksittain siten, että konserni ja palvelukeskukset suunnittelevat toimintansa todennäköisimpien uhkakuvien varalle.

2.3. Toimintaympäristö

Vihdin kunta sijaitsee Uudenmaan maakunnassa, joka on Suomen tiheimmin asuttu ja väkirikkain maakunta. Maakunta on jaettu Helsingin vastuualueen lisäksi neljään hyvinvointialueeseen. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue järjestää Vihdin kunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä pelastustoimen palvelut. Pelastustoimesta vastaa käytännössä Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos.

2.4. Riskien ja uhkien arviointi

Kuva: Uhkamallit ja häiriötilanteet (Kansallinen riskiarvio 2023)

Vihdin kunnan uhka-arvioiden laatimisessa on hyödynnetty Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaa 2025, Kansallista riskiarviota 2023 sekä Uudenmaan alueellista riskiarviota 2023.

Uudenmaan alueellisessa riskiarviossa (2023) on tunnistettu merkittävimmät alueelliset uhat ja häiriötilanteet. Nämä yhteisesti tunnistetut ja arvioidut riskit luovat pohjaa sille, mihin kunnassa tulisi varautua.

Vihdin kunnassa tarkasteltavat uhkaskenaariot ja –mallit ovat seuraavat:

- Vakava energiahuollon häiriö
- Vakava tietoliikenteen tai -järjestelmän häiriö (ICT-palvelut)
- Vakava lämpöhuollon häiriö
- Vakava vesihuollon häiriö
- Kuljetusten jatkuvuuden häiriöt
- Laaja-alainen pandemia (koronavirus tai vastaava)
- Öljy- ja kemikaalionnettomuudet
- Tulipalo kriittisten toimintojen kohteessa
- Kiinteistön käytön estyminen (tulipalo, kosteusvaurio)
- Suuronnettomuus (raide-, ilmailu- ja tieliikenneonnettomuudet)
- Säteilyonnettomuus tai sen uhka
- Vakava väkivallanteko tai terrori
- Laajamittainen maahantulo
- Sotilaallisen voiman käyttö

Edellä esitettyjen valtakunnallisesti ja alueellisesti elintärkeiden toimintojen ja uhkamallien pohjalta Vihdin kunta on kartoittanut elintärkeiksi ja kriittisiksi toiminnoiksi kunnan johtamisen, väestön toimintakyvyn ja palvelut sekä digitaalisen turvallisuuden uhat, kuten esimerkiksi kyber- ja muut tietoverkkojen uhat, jotka vaikuttavat kunnan palvelutuotantoon ja toimintaan.

2.5. Arviointi ja kehittäminen

Valmiussuunnittelun ja varautumisen tuloksia tulee seurata ja arvioida eri tasoilla. Valmiussuunnitteluun liittyviä toimintamalleja ja –tapoja arvioidaan itsearviointein, valmius- ja normaaliolojen häiriötilanteiden harjoituksissa, katselmuksin sekä ulkopuolisin arvioinnein.

Itsearviointi on pääasiallinen arviointimenetelmä. Itsearviointikierrokset toteutetaan erikseen sovittuna ajankohtana vähintään vuosittain. Arviointikehyksenä käytetään kunnan johtoryhmässä sovittua menetelmää esim. Kuntaliiton [KUJA-mallia](#). Itsearviointi sisältää seuraavat osa-alueet: johtaminen, strategia ja niiden toimeenpano, henkilöstö ja yhteistyö, resurssit, prosessit ja tulokset. Itsearviointin avulla nostetaan esille kehittämiskohteita, joista priorisoidaan keskeiset kehittämisen tavoitteet jatkoa varten.

Kehittämisen painopisteet:

1. Varautumisen vakiinnuttaminen osaksi kunnan muuta riskienhallintatyötä
2. Varautumisen ja valmiussuunnittelun jalkauttaminen toimialoille ja nimettyihin konserniyhtiöihin
3. Varautumistarpeiden huomioiminen toimialojen ja nimettyjen konserniyhtiöiden liittyvässä työskentelyssä
4. Valmiussuunnitelmien pitäminen ajan tasalla
5. Valmiusharjoittelu

2.6. Henkilöstön koulutus ja perehdytys

Valmiussuunnittelun lähtökohtana on henkilöstön kyky hoitaa heille kuuluvat tehtävät turvallisesti normaalioloissa sekä soveltaen tarpeen mukaan häiriötilanteissa. Työnantajan velvollisuutena on huolehtia siitä, että henkilöstö on riittävästi perehdytetty toimimaan normaaliolojen lisäksi myös normaaliajan häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa.

Mikäli henkilöstön tehtävät muuttuvat normaaliolojen häiriötilanteen aikana oleellisesti perustehtävästä, on kyseiseen tehtävään annettava riittävä koulutus. Koulutuksia järjestetään tarpeen mukaan.

Tärkeintä on, että ylemmät esihenkilöt ovat koulutettuja valmiussuunnittelun perusasioihin. Käytännössä tämä tarkoittaa, että palvelukeskusten johtajat, tulosalueiden esihenkilöt sekä muut virkansa puolesta kriittisiä tehtäviä hoitavat esihenkilöt ovat perillä tehtävistään normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa sekä erityistilanteissa. Kunnan tavoite on, että sen varautumisen avainhenkilöt osallistuvat säännöllisesti varautumiskoulutuksiin.

Vihdin kunta osallistuu Lupa- ja valvontaviraston ja puolustusvoimien järjestämiin valmius- ja paikallispuolustusharjoituksiin. Kunta osallistuu aktiivisesti muihinkin eri viranomaistahojen järjestämiin valmiusharjoituksiin, joista tärkeimpinä Digi- ja väestötietoviraston (DVV) vuosittain järjestämät digitaalisen turvallisuuden TAISTO-harjoitukset.

3. VARAUTUMINEN NORMAALIOLOJEN HÄIRIÖTILANTEISIIN

3.1. Kunnan johtaminen häiriötilanteissa

Normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa kuntaa johtaa kunnanjohtaja Vihdin kunnan hallintosäännön mukaisesti.

Vihdin kunnan johtaminen on pyrittävä järjestämään normaalein johtamismenettelyin kaikissa tilanteissa. Normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa johtamista tukevat eri alojen asiantuntijat, mutta perusorganisaatio ja johtamisvastuu tulee pitää samana kaikissa tilanteissa mahdollisimman pitkään. Kevyen organisaatorakenteen takia varahenkilöitä ei ole käytettävissä kaikissa tehtävissä.

Tarvittaessa kunnallista päätöksentekomenettelyä voidaan keventää lain sallimissa rajoissa. Kevennykset voivat koskea esimerkiksi päätösvaltaisuutta tai kokousjärjestelyjä. Valmiuslain (1552/2011) tarkoittamissa poikkeusoloissa voidaan valtioneuvoston asetuksella siirtää kunnallista päätösvaltaa alemmille organisaatiotasolle sekä virkamiehille. Normaalialue demokraattista päätöksentekomenettelyä ja hallintoa tulee kuitenkin toteuttaa niin kauan kuin mahdollista.

3.2. Johtoryhmän tehtävät normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Kunnan johtoryhmän tehtävänä on johtaa Vihdin kuntaa ja sovittaa yhteen palvelukeskusten tehtäviä eri häiriötilanteissa. Johtoryhmää laajennetaan kunnanjohtajan päätöksellä tarpeen mukaan muilla kunnan viranhaltijoilla, yhteistyöviranomaisilla tai muilla asiantuntijoilla (julkinen, yksityinen tai kolmas sektori). Kunnanjohtaja päättää tarpeen mukaan käynnistää tilanne- ja johtokeskuksen erillisen suunnitelman mukaisesti ja tilanteen niin edellyttämässä kokoonpanossa.

Vihdin kunnan laajennetun häiriötilanteiden johtoryhmän tehtäväjako on seuraava:

Tehtävä normaalioloissa

Kunnanjohtaja
Hallintojohtaja
Tietohallintopäällikkö
Elinvoimajohtaja
Ruokapalvelupäällikkö
Tekninen johtaja
Sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Talousjohtaja

Vastuualue johtoryhmässä

johtokeskuksen johtaminen
tukipalvelut ja viestitoiminta
tietohallinto ja tietojärjestelmät
tilannekuva
päivittäistavarahuolto ja majoitus
yhdyskuntatekniikka ja raivaus
sivistys- ja hyvinvointipalvelut
talous

Vihdin kunnan johtoryhmän organisointia ja toimintaa ohjaa johtoryhmän toimintaohje häiriötilanteissa.

3.3. Palvelukeskusten johtaminen normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Palvelukeskuksen johdon tehtävänä on palvelukeskuksensa tehtävien mahdollisimman sujuva järjestäminen eri häiriötilanteissa. Palvelukeskuksen johtajan päätöksellä voidaan tarvittaessa muuttaa palvelukeskuksen johtovastuita.

Vastuuhenkilöiden tehtävänä on johtaa ja organisoida varautumista alla mainitusti.

Vastuualue

Vastuuhenkilö

Varautumisen johto	kunnanjohtaja
Hallinto	hallintojohtaja
Talous	talousjohtaja
Tiedottaminen	hallintojohtaja
Johtoryhmän toimintaohje häiriötilanteissa	hallintopäällikkö
Päivittäistavarahuolto	ruokapalvelupäällikkö
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut	sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Tilannekuva	elinvoimajohtaja
Yhdyskuntatekniikan johto	tekninen johtaja
Tiet ja yleiset alueet	yhdyskuntatekniikan päällikkö
Rakennukset ja sähköt	tilapäällikkö
Vesihuolto	vesilaitoksen johtaja

3.4. Tehtävien priorisointi

Normaaliolojen häiriötilanteessa ja poikkeusoloissa on mahdollista joutua priorisoimaan kunnan tehtäviä keskittymällä kriittisten toimintojen ja palveluiden järjestämiseen sekä siirtämällä lisäresursseja tarvittavaan paikkaan. Jokainen toimiala priorisoi toimintonsa niiden tärkeysasteen ja kriittisyyden mukaan.

Kunnan kriittinen palveluntuotanto:

1. elintärkeät ja lakisääteiset tehtävät (kriittiset toiminnot ja palvelut)
2. muut lakisääteiset tehtävät
3. vapaaehtoinen palveluntuotanto

Yksikkökohtainen kriittinen palveluntuotanto:

1. välittömän palveluntuotannon turvaaminen
2. yksikön sisäiset tukitoiminnot

3.5. Tiedottaminen ja kriisiviestintä

Kriisiviestintä ja siihen liittyvä tiedottaminen on tehostettua viestintää poikkeuksellisessa tilanteessa. Kriisiviestinnässä noudatetaan Vihdin kunnan kriisiviestintäsuunnitelmaa, jonka päivittäminen on kunnan viestintäasiantuntijan vastuulla.

Kunnanjohtaja johtaa ja vastaa yhteistyössä kunnan viestintäasiantuntijan ja muun johdon kanssa normaaliolojen häiriötilanteiden tiedotusjärjestelyistä kuntalaisille, yhteistyöviranomaisille ja tiedotusvälineille. Varautumisen viestintäyhteyshenkilönä toimii kunnan viestintäasiantuntija.

Viestinnän tehtävänä on yllä mainitun viestintäyhteistyön kehittäminen ja ylläpito häiriöttömässä tilanteessa.

3.6. Tilannekuvan muodostaminen ja ylläpito

Tilannekuvalla tarkoitetaan johdon ja heitä avustavien henkilöiden ymmärrystä tapahtuneista asioista, niihin vaikuttaneista olosuhteista, eri osapuolien tavoitteista ja tapahtumien mahdollisista kehitysvaihtoehtoista, joita tarvitaan päätösten tekemiseksi normaaliolojen häiriötilanteissa.

Tilannekuvan muodostamisesta vastaa ensisijaisesti elinvoiman palvelukeskus. Tilannekuvan välittämiseen käytetään pääasiassa jo normaaliolojen työskentelytapoja ja -välineitä.

Tilannekuvaseuranta dokumentoidaan ajallisesti täsmällisesti siten, että johtamispäätösten perusteet voidaan myöhemmin todentaa, selvittää ja arvioida. Tilannekuvaseurannan käynnistämisen pitää käynnistyä palvelukeskuksissa matalalla kynnyksellä, koska usein häiriötilanteen vakavuus ja päätöksien merkittävyys tunnistetaan vasta myöhemmin. Kunnanjohtajan päätöksellä käynnistettävän erillisen tilannekuvayksikön tehtävänä on tuottaa asiantuntijatietoa johtoryhmälle tilannekuvan rakentamiseen.

3.7. Valmiuden säätäminen

Kunnan valmiutta tulee kohottaa etukäteen ja joustavasti mikäli normaaliolojen kehitymisestä häiriötilanteeksi saadaan ennakkotietoa. Muussa tapauksessa toimintavalmius nostetaan normaaliolojen häiriötilanteen aikana parhaalla mahdollisella tavalla. Poikkeusoloissa valmiuden kohottaminen voi edellyttää valmiuslain toimintavaltuuksien käyttöä.

Valmiustiloja ovat perusvalmius, tehostettu seuranta, tehostettu valmius ja täysvalmius

PERUSVALMIUS	TEHOSTETTU SEURANTA	TEHOSTETTU VALMIUS	TÄYSVALMIUS
on valmiustila, jota ylläpidetään normaalioloissa. Se edellyttää määräysten mukaista suunnitelmavalmiutta, toiminnallisia valmiuksia sekä ennakkojärjestelyjä erityis-, häiriötilanteita ja poikkeusoloja varten. Valmiuden kohottamistoimenpiteitä nimitetään tehostetuksi valmiudeksi.	on valmiustila, jossa mahdollisen häiriötilanteen on huomioitu ja aloitetaan tilanteen aktiivinen seuranta sekä valmistaudutaan valmiuden kohottamiseen.	on valmiustila, jossa ylläpidetään tilannekuvaa ja jatkuvaa johtamis- ja häiriötilanneviestintävalmiutta sekä tehostetaan toimintaa erilaisin resurssivaroisin, joiden tarkoituksena on hallita uhkaava taistuva tilanne.	on valmiustila, jossa kaikki voimavarat on otettu käyttöön erityis- tai häiriötilanteen tai poikkeusolojen aiheuttamien vaikutusten ehkäisemiseksi ja niistä selviytymiseksi. Täysvalmiuden aikana valmiuslaki mahdollistaa yhteiskunnan yleisten ja yksityisten voimavarojen käytön tarkoituksenmukaisimmilla tavoilla.

Kuva 3. Valmiuden säätämismalli

Perusvalmius luodaan ja ylläpidetään normaalioloissa. Siihen kuuluu, että uhkien mukaiset valmiussuunnitelmat on laadittu, henkilöstö on varattu ja koulutettu, asianmukaiset toimitilat ovat olemassa sekä tarvittava materiaali ja välineet on hankittu.

Perusvalmiuteen kuuluvat mm.

- Valmiussuunnitelman laatiminen
- Omatoimisen suojelun suunnittelu ja organisoiminen
- Johtamispaikkojen rakentaminen
- Johtamis-, valvonta- ja hälytysjärjestelmien ja tietoliikenneyhteyksien toteuttaminen
- Henkilöstön, ajoneuvojen, työkalujen ja huonetilojen varaaminen
- Vesi-, energia- ja lämpöhuoltoon varautuminen
- Tiedotus ja koulutus
- Kunnan alueellisten valmiuskeskusten käyttöönoton edellytysten ylläpito ja harjoittaminen

Tehostetussa seurannassa mahdollinen häiriötilanne on huomioitu ja aloitetaan tilanteen aktiivinen seuranta sekä valmistaudutaan valmiuden kohottamiseen.

Tehostettuun seurantaan kuuluvat mm.

- Mahdollisen häiriötilanteen huomioiminen ja aktiivinen seuranta (häiriötilanteen kehityskulku, hiljaiset signaalit, ennakointi)
- Ilmoitus tilanteesta johtoryhmälle.

Tehostetussa valmiudessa kohotetaan valmiutta hallita uhkaava onnettomuus- tai häiriötilanne.

Tehostettuun valmiuteen kuuluvat mm.

- Suunnitelmien yksityiskohtainen tarkistaminen ja täydentäminen
- Johtamis- ja viestijärjestelmien varmistaminen
- Puuttuvan materiaalin hankkiminen
- Henkilöstön mitoitus ja koulutus
- Tiedottaminen ja ohjeiden anto kuntalaisille ja henkilöstölle
- Kunnan alueelliset valmiuskeskukset käynnistetään tarpeen mukaisesti

Täysvalmiudessa otetaan käyttöön kaikki suunnitellut resurssit ja keskitetään ne häiriö- tai kriisitilanteen aiheuttaminen vaikutusten ehkäisemiseksi ja niistä selviytymiseksi. Valmiuslakiin ja puolustustilalakiin sisältyvät valmiuden kohottamistoimet edellyttävät käyttöönottovaiheessa valtioneuvoston asetusta ja ministeriöiden päätöksiä.

Täysvalmiuteen kuuluvat mm.

- Suunnitelmat tarkistetaan
- Organisaatio muokataan tilanteeseen sopivaksi
- Johtamispaikat, kalusto, suojelumateriaali, ajoneuvot, hälytys- ja viestivälineet, suunnitelmat ja tiedostot otetaan käyttöön ja niiden toiminta testataan
- Johtamistilanteessa on ympärivuorokautinen päivystys ja tilanteen mukaan toimitaan joko päivystysvalmiudessa tai työskentelyvalmiudessa
- Henkilöstön koulutuksia jatketaan
- Kunnan asukkaille annetaan toimintaohjeita ja järjestetään toimintaharjoituksia
- Alueelliset valmiuskeskukset käynnistetään tarpeen mukaisesti

3.8. Väestönsuojelu

Väestönsuojelulla tarkoitetaan ihmisten ja omaisuuden suojaamista ja pelastustoimintaa poikkeusoloissa sekä niihin varautumista ([Väestönsuojelulaki](#)) Poikkeusolojen varalta normaalioloissa tehtäviin valmisteluihin luetaan:

- poikkeusoloja koskeva suunnittelu ja koulutus
- varautuminen evakointeihin ja väestönsiirtoihin, pelastustoimintaan, ensiapuun, väestön huoltoon sekä raivaus- ja puhdistustoimintaan.
- johtamis-, valvonta-, hälytysjärjestelmien ja tietoliikenneyhteyksien ylläpito.

Väestönsuojelutehtäviä kuuluu pelastusviranomaisten lisäksi myös useille muille viranomaisille. Kunnat suunnittelevat toimintaansa erilaisten häiriötilanteiden ja poikkeusolojen varalta ja varautuvat ihmisten ja omaisuuden suojaamiseen. Pelastuslaitos johtaa väestönsuojeluun liittyviä tehtäviä yhteistoiminnassa kuntien ja muiden viranomaisten kanssa. Kunnan tehtävänä on huolehtia oman toimintansa johtamisen edellytyksistä myös poikkeusoloissa ja ylläpitää näihin tarvittavien johtamistilojen toimintavalmiutta.

Yritysten, laitosten, kiinteistön omistajien ja kuntalaisten omatoiminen varautuminen on poikkeusoloissa tärkeää. Rakennuksen omistaja tai haltija, virastot ja laitokset ja yritykset ja yhteisöt ovat velvollisia varautumaan sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin ne omatoimisesti kykenevät. Erikseen

määritellyissä kohteissa on laadittava pelastussuunnitelmat, joissa selvitetään vaaratilanteiden ehkäisy ja toiminta erilaisissa onnettomuus- ja vaaratilanteissa.

Väestösuojapaikkojen rakentaminen tapahtuu uudisrakentamisen yhteydessä. Sellaiset taloyhtiöt ja yritykset, joilla ei ole väestösuojapaikan rakentamisvelvoitetta, veloitetaan suunnittelemaan omissa pelastussuunnitelmissaan ns. tilapäiseen suojakäyttöön soveltuvat tilat.

Evakuoinnilla tarkoitetaan viranomaisten johdolla tapahtuvaa väestön tai sen osan siirtämistä pois vaaran uhkaamalta alueelta ja sijoittamista turvalliselle alueelle sekä väestön elinedellytysten ja yhteiskunnan tärkeiden toimintojen turvaamista evakuointitilanteessa. Suppeimmillaan evakuointi on esimerkiksi yhden talon asukkaiden ja laajimmillaan useiden kuntien tai vielä laajempien alueiden koko väestön siirtämistä pois vaaran uhkaamalta alueelta ja sijoittamista turvalliselle alueelle.

Poikkeusoloissa laajoista evakuoinneista päättää valtioneuvosto. Väestön evakuointien johtamisessa noudatetaan pelastustoimen johtamisjärjestelmää, jonka mukaisesti pelastustoiminnan johtajalla ja sisäministeriön pelastusviranomaisella on oikeus evakuoida ihmisiä ja omaisuutta. Pelastuslaitos huolehtii evakuoinneissa tarvittavan kuljetuskaluston hankinnasta yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa sekä vastaa yhteistoiminnasta eri viranomaisten ja sijoituskuntien kanssa. Kunnat vastaavat alueellaan väestön sijoittamisesta ja hyvinvoinnista.

3.9. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on järjestänyt alueensa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut 1.1.2023 alkaen ([Laki hyvinvointialueesta 611/2021](#)). Hyvinvointialueiden on varauduttava yhteistyössä alueensa kuntien ja yhteistyöalueensa muiden hyvinvointialueiden kanssa häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.

Hyvinvointialueen on valmiussuunnitelmin ja normaaliolojen häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muin toimenpitein huolehdittava siitä, että sen toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa ([Laki hyvinvointialueesta 611/2021 150 §](#)).

Kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnilla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin ([Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 621/2021 6 §](#))

3.10. Sosiaali- ja terveystoimen palvelut

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue tuottaa alueensa sosiaali- ja terveystoimen palvelut. Sosiaali- ja terveydenhuollon varautumista häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin johtaa, valvoo ja yhteen sovittaa sosiaali- ja terveysministeriö (STM). Valmiuslain ([1552/2011 12 §](#)) mukaan valtion viranomaisten ja laitosten sekä kuntien on varmistettava tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen myös poikkeusoloissa. Valmius varmistetaan muun muassa valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun.

Terveydenhuoltolain ja sosiaalihoitolaikset säädökset sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisesta [Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta 135/2021](#) ja [Laki sosiaalihoitolaikset muuttamisesta 136/2021](#).

3.11. Pelastustoiminta

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos hoitaa 10 kuntaa käsittävän pelastustoimen alueen pelastuslain mukaiset tehtävät kaikissa oloissa. Pelastuslaitoksen tilannekeskus ja johtokeskus huolehtivat

tilannetietojen kokoamisesta onnettomuustilanteissa, häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa sekä välittävät alueensa tilannekuvaa kunnille.

Pelastustoiminnan johtaminen toteutetaan Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen johtokeskusohjeen mukaisesti.

Mikäli useampi viranomainen osallistuu pelastustoimintaan, tilanteen yleisjohtajana toimii pelastustoiminnan johtaja eli pelastusviranomainen. Yleisjohtaja vastaa tilannekuvan ylläpitämisestä ja toiminnan yhteensovittamisesta. Tilanteen yleisjohtaja voi muodostaa avukseen viranomaisten, laitosten ja toimintaa osallistuvien vapaaehtoisten yksiköiden edustajista koostuvan johtoryhmän ja kutsua asiantuntijoita avukseen.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos tukee kuntien valmiussuunnittelua ja osallistuu kuntien väestönsuojelujärjestelmän suunnitteluun yhteistyössä alueen kuntien kanssa. Pelastuslaitos huolehtii alueensa evakuointisuunnitelman yhteensovittamisesta yhteistyössä alueen kuntien kanssa.

3.12. Häätö

Työnantaja saa teettää hätöä, jos ennalta arvaamaton tapahtuma on aiheuttanut keskeytyksen säännöllisessä toiminnassa tai vakavasti uhkaa johtaa sellaiseen keskeytykseen tai hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön vaarantumiseen. Hätöä saa teettää säännöllisen työajan lisäksi vain siinä määrin kuin se on välttämätöntä ja enintään kahden viikon ajan. ([Työaikalaki 872/2019 § 19](#)).

Hätö mahdollistaa henkilökunnan joustavan käytön normaaliolojen ylläpitämisessä tai uhkaavissa normaaliolojen häiriötilanteissa, mikäli hätön tunnusmerkistö täyttyy. Hätöä tehtäessä työnantajan on viivytyksettä tehtävä työsuojeluviranomaiselle kirjallinen ilmoitus hätön syystä, laajuudesta ja todennäköisestä kestosta. Työnantajan on varattava hätöä tekeviä työntekijöitä edustavalle luottamusmiehelle tilaisuus liittää ilmoitukseen lausuntonsa.

3.13. Viranomaisyhteistyö ja yhteistyökumppanit

Vihdin kunnan keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat mm. seuraavat tahot:

Viranomaiset

- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
- Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos
- Länsi-Uudenmaan poliisilaitos
- Lupa- ja valvontavirasto
- HUS
- Puolustusvoimat
- Muut viranomaiset esim. Tulli, Rajavartiolaitos

Yksityinen sektori

- Apteekit
- Liikenne- ja huoltoasemat
- Pankit
- Paikalliset yritykset ja urakoitsijat
- Posti
- Tiedotusvälineet
- Tietoliikenneoperaattorit
- Vähittäiskaupat

- Kolmas sektori, esimerkiksi seuraavien yhteisöjen kanssa
 - Vapaaehtoinen pelastuspalvelu (Vapepa)
 - SPR
 - Martat
 - Seurakunnat
 - Metsästysseurat
 - Kyläyhteisöt (kyläturvallisuus)
 - Meripelastus
 - Radioamatöörit
 - Reserviläisjärjestöt, MPK

Yhteistyömuotoina kumppaneiden kanssa ovat mm. yhteistoimintasopimukset ja –muistiot ja muut suunnitelmat sekä päivittäinen yhteistyö. Kunta luo yhdessä alueen järjestöjen kanssa kunnan häiriötilannekeskus toimintamallin. Palvelukeskuskohtaisissa suunnitelmissa pitää käsitellä omaan toimintaan liittyvät keskeisimmät yhteistyötahot (esim. vesihuollossa vesiosuuskunnat).

3.14. Kunnan evakuoinnit

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos yhteensovittaa alueensa evakuointisuunnittelua yhteistyössä alueen kuntien kanssa. Vihdin kunta vastaa virastojen ja laitosten kohde-evakuointien suunnitelmista (pelastussuunnitelmat) kohteissa, joissa kunta on toiminnanjärjestäjä. Lisäksi Vihdin kunta huolehtii tiedottamisesta ja muista sille soveltuvista tehtävistä siten, kuten niistä on yhteistyössä pelastusviranomaisten, poliisin tai muun mahdollisesti johtovastuussa olevan viranomaisen kanssa sovittu.

3.15. Kunnan alueellinen valmiuskeskus toimintamalli

Vihdin kunta on ottanut käyttöön alueellisen valmiuskeskusten toiminnan yhtenä osana kunnan varautumista ja ennakointia. Alueelliset valmiuskeskukset toteuttavat viranomaisjohdossa niille työjärjestyksellä annettuja tehtäviä siinä määritellyin valtuuksin normaaliolojen häiriö- ja onnettomuustilanteissa ja poikkeusoloissa. Tehtäviä tarkennetaan tarvittaessa lisämääräyksin ja toimintaohjein. Vihdin kunnan alueellisen valmiuskeskuksen toiminnassa käytetään erillisen kuvauksen mukaista toimintaohjetta ja kuntakohtaista suunnitelmaa.

Alueellinen valmiuskeskus muodostaa operatiivisen rajapinnan sitoutuneisiin vapaaehtoistoimijoihin sellaisissa normaaliolojen häiriö- ja onnettomuustilanteissa sekä poikkeusoloissa missä kunta toimii vastuuviranomaisen roolissa yhteistyössä viranomaisten kanssa. Alueellinen valmiuskeskus toimii vuorovaikutuksessa kunnan johtoryhmän antamien määräysten ja ohjeiden mukaisesti yhteistyössä hyvinvointialueen toimialojen kanssa, jolloin tilannekuvan muodostaminen tapahtuu reaaliaikaisesti ja paikallisesti tuotetusta tiedosta.

Vapaaehtoistoimijoille osallistuminen alueelliseen valmiuskeskukseen mahdollistaa säännönmukaisen ja vuorovaikutteisen toimintarajapinnan kunnan kanssa. Toimijat solmivat kunnan kanssa kirjallisen ja määräaikaisen sitoumuksen toiminnasta alueellisessa valmiuskeskuksessa. Tarkempi kuvaus alueellisesta valmiuskeskuksesta on liitteessä 9.

Seuraavana on lueteltu esimerkkitilanteita, jolloin alueellisen valmiuskeskuksen perustaminen voi olla ajankohtaista:

- pitkäkestoiset ja laajat sähkökatkokset
- pitkäkestoiset sekä laajat katkokset tietoliikenne- ja puhelin yhteyksissä
- häiriöt talousveden jakelussa

- suuret kunnan perusinfraan liittyvät häiriöt
- suuret maasto- ja tulipalot
- suuronnettomuudet
- terveysturvallisuus (pandemia, epidemia)
- luonnonkatastrofit

Alla on lueteltu alueellisen valmiuskeskuksen eri tilanteisiin liittyviä esimerkkitehtäviä:

- Kuntalaisten ohjaus ja neuvonta häiriötilanteissa - kuntalaisilla oltava tieto, mistä saa tietoa ja mahdollista apua häiriötilanteissa
- Toimii viestinnän tukena, esim. toimittaa viestejä alueeltaan kuntalaisille
- Tilapäinen vedenjakelupiste vedenjakelun häiriötilanteessa yhteistyössä Lohjan kaupungin ja Kirkkonummen kunnan vesilaitosten kanssa - tiedotus alueen vedenjakelun tilanteesta
- Pitkäkestoisissa sähkökatkotilanteissa matkapuhelimien yms. latauspiste (varavoiman varmistaminen) ja tiedotus alueen sähkönjakelun tilanteesta
- Rokotuspiste laajoissa epidemiatilanteissa, jos terveydenhuollon kapasiteetti tilanteen hoitamiseen ei riitä
- Ensiapupiste
- Evakuointi- ja kokoontumispiste suuremmissa onnettomuustilanteissa
- Tilapäismajoitus häiriötilanteissa, mahdollinen tilapäismajoitus alueelliselle valmiuskeskukselle osoittamiin tiloihin

Vihdin kunnan alueellisia valmiuskeskuksia perustetaan tarvittaessa kunnan suurimpiin taajamiin. Kunnan alueellisista valmiuskeskuksista ja niiden sijainnista pidetään luetteloa.

4. VARAUTUMINEN POIKKEUSOLOIHIN

4.1. Kunnan hallinto poikkeuksellisissa olosuhteissa

Poikkeusoloissa toiminta käynnistetään samojen periaatteiden mukaisesti kuten normaaliajan häiriötilanteissakin huomioiden poikkeusolojen aiheuttamat lainsäädäntömuutokset ([Valmiuslaki](#) ja [Puolustustilalaki](#)) sekä niihin liittyvät valtiohallinnon päätökset.

Vihdin kunnan hallintosäännön 7 luvun ja sen 31 § mukaan Vihdin kunnan hallintosäännön muiden lukujen toimivaltamääräyksistä voidaan poiketa välttämättömän syyn vuoksi silloin, kun päätöksentekoa ei kyetä normaalitoimivaltuuksin riittävällä tavalla järjestämään. Tällaisia syitä voivat olla esimerkiksi henkeen ja terveyteen kohdistuvat uhat sekä elintärkeiden palveluiden keskeytymiseen, talouteen, kiinteistöihin, muuhun omaisuuteen tai ympäristön kohdistuvat uhat, jotka aiheuttavat välittömän vaaran tai muun vakavan toiminnallisen tai taloudellisen riskin.

Kunnanjohtaja voi käyttää normaalista toimivallasta poikkeavaa päätösvaltaa kunnan palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoimiseksi välttämättömän syyn vuoksi.

Palvelukeskuksen johtaja voi käyttää normaalista toimivallasta poikkeavaa päätösvaltaa kunnan palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoimiseksi omalla toimialallaan välttämättömän syyn vuoksi, ellei kunnanjohtaja päätä asiasta.

Kunnanhallitukselle tulee raportoida 31 §:ään perustuvalla toimivallalla tehdyistä päätöksistä.

Vihdin kunnan hallintosäännön 7 luvun ja sen 32 §:n perusteella kunnanhallitus voi poikkeusoloissa sekä normaaliolojen häiriötilanteessa määrääjäksi §:ssä 31 mainitun välttämättömän syyn vuoksi vahvistaa kunnanjohtajalle ja palvelukeskusjohtajille normaalista poikkeavan päätösvalan. Kunnanhallitus voi vahvistamisen sijaan sekä ennen määräajan päättymistä todeta, ettei normaalista toimivallasta poikkeavan päätösvalan käytölle ole enää perusteita.

4.1. Kunnan johtokeskus

Kuntaa tulee voida johtaa kaikissa tilanteissa. Vihdin kunnan toimintaa johdetaan normaaliolojen toimipisteissä niin pitkään kuin se on mahdollista ja turvallista. Erityistilanteissa viranomaiset, hyvinvointialueet ja kunnat perustavat johtokeskuksia väestön suojaamiseksi ja väestönsuojelun johtamisen tehostamiseksi ([Valmiuslaki 3 § kohdat 1 ja 2 sekä 120 §](#)).

Poikkeusolojen johtokeskus varustetaan siten, että se voidaan ottaa käyttöön perusosiltaan välittömästi ja kokonaisuudessaan 2–3 vuorokauden kuluessa. Johtokeskuksen tilojen on mahdollistettava pitkäaikainen työskentely.

Kunnan johtokeskuksen tehtävänä poikkeusoloissa on erityisesti:

- Yleistilanteen johtaminen
- Yhteydenpito muihin johtoportaisiin sekä yhteistoimintaviranomaisiin
- Tarvittavan tilannekuvan ylläpitäminen
- Omatoimisen suojelun johtaminen
- Pelastustoiminnan tukeminen
- Tiedottaminen ja muu kuntalaisten ohjaaminen

Johtokeskuksen johtamisjärjestelyt, varustaminen sekä ylläpito kuvataan erillisellä liitteellä.

4.2. Varaukset ja työvoiman käyttö

Henkilöstön varaaminen

Henkilöstövaraukset perustuvat Asevelvollisuuslakiin ([1438/2007](#)) sekä asetukseen vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta ([269/1977](#)). Henkilöstövarauksilla tarkoitetaan kunnan ydintehtävien hoidossa tarvittavan henkilöstön varaamista Vihdin kunnan tai sen lukuun sopimus pohjaisesti hoitavan käyttöön poikkeusoloissa.

Varauksien suunnittelu ja toteutus on olennainen osa normaaliolojen varautumistoimenpiteitä. Vihdin kunta esittää noin kahden vuoden välein puolustusvoimille listan sellaisista henkilöistä, joita kunta tarvitsee poikkeusolojen aikana oman organisaationsa palvelukseen ([Henkilövaraukset VAP](#)). Kunnan henkilövarauslistaa ylläpitää valmiussuunnittelusta vastaava henkilö, joka välittää henkilövaraukset suoraan puolustusvoimille.

Puolustusvoimat voi myöntää listan henkilöille vapautuksen aseellisesta palveluksesta mahdollisessa kriisitilanteessa. Myönteisen päätöksen jälkeen nämä henkilöt ovat kunnan käytössä myös kriisiajan poikkeusoloissa. Kunnan tehtäviin varatuille henkilöille ilmoitetaan kunnan tekemästä varauksesta, kun varaus on puolustusvoimien taholta varmistettu.

Poikkeusolojen lainsäädäntö mahdollistaa lisäksi työvoiman laajemman hankkimisen työkykyisen väestön keskuudesta. Palvelukeskukset suunnittelevat etukäteen ulkopuolisen työvoiman mahdollisen tarpeen.

Tilavaraukset

Toimitilojen ja rakennusten varaukset sovitaan alueellisesti puolustusvoimien ja alueen pelastuslaitoksen kanssa yhteistyössä.

Ajoneuvo- ja työkonevaraukset

Poikkeusolojen ajoneuvo- ja työkonevaraukset tulee toimittaa Uudenmaan elinvoimakeskukselle. ([Rekisteröityjen ajoneuvojen ja työkoneiden varaaminen julkiselle hallinnolle](#))

4.3. Päivittäistavarahuollon varautuminen

Poikkeusoloja varten valmistaudutaan perustamaan päivittäistavarahuollon organisaatio yhteistyössä valtakunnallisesti johtovastuussa olevan viranomaisen kanssa. Organisaation tehtäviin kuuluu kulutukseen liittyvä ohjaus, valistus ja neuvonta, sääntelystä ja säännöstelystä annettujen määräysten valvonta, tarvittaessa ostokorttien jakelun järjestäminen sekä säännöstelyn alaisten tavaroiden tuotannon ja jakelun valvonta.

Organisaatio muodostetaan lähtökohtaisesti kunnan ruokapalvelujen henkilöstöstä.

4.4. Huoltovarmuus ja materiaallinen varautuminen

Valmiusmateriaali koostuu niistä laitteista ja välineistä, joilla valmiusorganisaatio varustetaan poikkeusolojen varalle. Pääasiallisesti on pyrittävä käyttämään hyödyksi päivittäisessä käytössä olevaa materiaalia ilman suuria valmiusvarastoja. Päivittäiseen käyttöön soveltumaton, mutta normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa välttämätön materiaali hankitaan ja varastoidaan normaaliaikana. Palvelukeskukset vastaavat oman valmiusvarastonsa hankinnasta ja ylläpitämisestä sekä huomioivat tämän talousarviossaan.

5. KUNNAN PALVELUKESKUSTEN VALMIUSSUUNNITTELU

Tässä kappaleessa ja luvuissa 3.2. ja 3.3. määritetään ne tehtävät, joihin palvelukeskusten täytyy suunnitella toimintaansa normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa sekä erityistilanteissa. Oman toimintansa varmistamiseksi normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa sekä erityistilanteissa Vihdin kunta varautuu perustamaan erikseen määrättäviä toimintoja, joiden tehtävät ja mitoitukset suunnitellaan yhdessä Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen tai muun vastuuviranomaisen kanssa. Tarkemmat kokoonpanot ja tehtävät määritellään palvelukeskusten suunnitelmissa tai ne sovitaan tilannekohtaisen tarpeen mukaisesti.

5.1. Ostopalvelut ja palveluiden saatavuuden varmistaminen

Vihdin kunta on ulkoistanut osan sen julkisen hallinnon tehtävien hoitamisesta. Ostopalveluina hankittujen palveluiden osalta häiriö- ja poikkeustilanteisiin tulee aina sopia. Hankittaessa kunnan vastuulla olevia elintärkeitä palveluja tai niiden järjestämiselle välttämättömiä tavaroita on hankintasopimuksia tehtäessä varmistettava, että toimittaja sitoutuu ja pystyy toimittamaan palveluita ja tavaroita myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Ostopalvelujen osalta on myös varmistettava, ettei kyseistä resurssia (henkilöt, toimitilat, ajoneuvot ja työkalut) ole häiriötilanteessa jo varattu toisaalle (päällekkäisvaraus)

Vihdin kunnan eri palvelukeskusten valmiussuunnitelmissa on huomioitavakriittisten ostopalvelujen saatavuuden varmistaminen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Palvelukeskusten on varauduttava myös tilanteeseen, jossa ulkopuolinen palveluntuottaja on häiriötilanteessa kyvytön täyttämään sopimusvelvoitteitaan. Lopullinen vastuu ydintehtäviin liittyvien palvelujen häiriöttömästä tuottamisesta on aina kunnalla.

Palveluja hankkivien toimialojen on tarjouspyyntövaiheessa arvioitava palvelujen elintärkeys ja millaisia näkökohtia palvelujen saatavuuden varmistamiseksi on tarpeen korostaa tehtävissä sopimuksissa. Elintärkeitä palveluja kunnalle toimittavan yrityksen kanssa on oltava tiivis ja luottamuksellinen vuorovaikutus, jolla varmistetaan yrityksessä tehtävän häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisen olevan asianmukaisesti hoidettu. ([SOPIVA lausekkeet](#))

5.2. Konsernin palvelukeskus

Konsernin palvelukeskus valmistautuu yhdessä kunnanjohtajan kanssa suunnittelemaan normaaliajan häiriötilanteita sekä poikkeusoloja varten toimintansa alla mainitusti:

- Varautuminen keskeisiin uhkakuviin/skenaariot
- Tehtävien priorisointi
- Kunnan johtaminen ja hallinto
- Taloushallinnon johtaminen
- Henkilöstöhallinnon johtaminen
- Tiedottaminen
- Johtamis- ja tietoliikennejärjestelyjen johtaminen
- Väestönsuojeluorganisaatio
- Lisätyövoiman käyttö

5.3. Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelukeskus

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelukeskus valmistautuu suunnittelemaan normaaliajan häiriötilanteita sekä poikkeusoloja varten toimintansa alla mainitusti:

- Varautuminen keskeisiin uhkakuviin/skenaariot
- Tehtävien priorisointi
- Varhaiskasvatus ja opetus
- Nuorisopalvelut
- Yleishuolto
- Lisätyövoiman käyttö

5.4. Kuntaympäristön palvelukeskus

Kuntaympäristöpalvelut valmistautuvat suunnittelemaan normaaliajan häiriötilanteita sekä poikkeusoloja varten toimintansa alla mainitusti:

- Varautuminen keskeisiin uhkakuviin/skenaariot
- Tehtävien priorisointi ja tiedottaminen
- Raivaus-, rakentamis- ja kunnossapito
- Aurauspalvelut ja katujen sekä teiden kunnossapito
- Ateriapalveluiden johtaminen
- Jätehuolto
- Puhdistuspalvelut (siivous)
- Ympäristönsuojelu, ympäristöterveydenhuolto
- Rakennusvalvonta
- Vesihuolto
- Sähkön saannin turvaaminen
- Päivittäistavarahuollon suunnitelman ylläpito
- Lisätyövoiman käyttö

5.5. Elinvoiman palvelukeskus

Elinvoiman palvelukeskus valmistautuu suunnittelemaan normaaliajan häiriötilanteita sekä poikkeusoloja varten toimintansa alla mainitusti:

- Varautuminen keskeisiin uhkakuviin/skenaariot
- Tehtävien priorisointi ja tiedottaminen
- Maankäyttö ja maankäytön suunnittelu
- Kaavoitus
- Kartasto-, mittaus- ja paikkatietopalvelut
- Henkilökuljetuspalvelut
- Elinkeino- ja työllisyyspalvelut
- Liikuntapalvelut
- Tilannekuva
- Lisätyövoiman käyttö

5.6. Kunnan konserniyhtiöt

Kunta varautuu myös omistamiensa tytäryhtiöiden kautta. Kunnan tytäryhtiöitä ovat seuraavat:

- Nummelan Aluelämpö Oy
- Nummelanharjun Energia Oy
- Vihdin Toimitilat Oy

LÄHTEET JA LISÄMATERIAALI

Kuntien turvallisuus ja varautuminen ([Kuntien varautuminen ja turvallisuus | Kuntaliitto.fi](#))

Kunnan varautumisen johtaminen 2020 ([Kunnan varautumisen johtaminen | Kuntaliitto.fi](#))

Valmius- ja jatkuuvuudenhallintasuunnitelma (KUJA II –malli) ([Valmius- ja jatkuvuudenhallintasuunnitelma : Ohje sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille](#))

Hyvinvointialueen varautuminen: valmistelun ja yhteistyön sisältöjä ([Hyvinvointialueen varautuminen: valmistelun ja yhteistyön sisältöjä | Kuntaliitto.fi](#))

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2025 ([Yhteiskunnan turvallisuusstrategia: Valtioneuvoston periaatepäätös](#))

Kansallinen riskiarvio 2023 ([Kansallinen riskiarvio 2023](#))

Sisäisen turvallisuuden selonteko 2025 ([Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta](#))

Valtioneuvoston puolustusselonteko 2024 ([Valtioneuvoston puolustusselonteko](#))

Ajankohtaiselonteko turvallisuusympäristön muutoksesta 2022 ([Ajankohtaiselonteko turvallisuusympäristön muutoksesta](#))

Suomen kyberturvallisuusstrategia 2024-2035 ([Suomen kyberturvallisuusstrategia 2024–2035](#))

Kuntaliitto varautuminen hankinnoissa 2022 ([Varautuminen hankinnoissa | Kuntaliitto.fi](#))

Opas kunnan viestintään kriisi- ja erityistilanteissa 2020 ([Opas kunnan viestintään kriisi- ja erityistilanteissa | Kuntaliitto.fi](#))

Pelastusopiston varautumisen tietopankki ([Varautumisen tietopankki - Pelastusopisto](#))

LIITE 1
“Viranomaiskäyttöön”

S = Salassa pidettävä

Liite 1		S	Uhkien vaikutusten arviointi (alueellinen riskiarvio)
Liite 2		S	Yhteystiedot - hälytysohje, (Vihdin kunta)
Liite 3		S	Yhteystiedot – muut toimijat
Liite 4		S	Kunnan kriisiviestintäohje
Liite 5		S	Virven pikaohje
Liite 6		S	Viestintäkaavio + (virve)
Liite 7		S	Johtokeskus (kunta) toimintaohje, varustelu, paikat, esikunta, johtokeskuksen tuki
Liite 8		S	Toimintaohjeet esim. (tekninen päivystäjä), kiinteistöhuollon päivystäjä
Liite 9		S	Kunnan häiriötilanteiden johtoryhmän toimintaohje
Liite 11	Toimintaohjekortti	S	Luonnon aiheuttamat onnettomuudet ja sään ääri-ilmiöt
Liite 11	Toimintaohjekortti	S	Suuronnettomuudet ja laajat onnettomuustilanteet
Liite 11	Toimintaohjekortti	S	Infrastruktuurin häiriöt
Liite 11	Toimintaohjekortti	S	Muu yhteiskuntajärjestystä vaarantava toiminta ja terrorismi
Liite 11	Toimintaohjekortti	S	Terveysturvallisuus
Liite 11	Toimintaohjekortti	S	Laaja-alainen vaikuttaminen
Liite 11	Toimintaohjekortti	S	Sotilaallinen voimankäyttö
Liite 11	Toimintaohjekortti	S	Muut uhkamallit ja häiriötilanteet
Liite 12		S	VAP-henkilö-, ajoneuvo-, rakennusvaraukset ja yhteensovitus puolustusvoimien kanssa
Liite 13		S	Muut turvallisuussuunnitelmat, esim. pelastussuunnitelmat
Liite 14		S	Kunnan evakuointisuunnitelma, evakuointikeskukset, alueelliset valmiuskeskukset
Liite 15		S	Kunnan häiriötilanteiden valmiusmuodostelmat (rakennus- ja raivaus, muonitus jne.)
Liite 16		S	Kunnan palvelukeskusten ja konsernin valmiussuunnitelmat

LIITE 2 VALMIUSLAIN VELVOITTEET KUNNAN TOIMINTAAN

Tiivistelmä valmiuslain (1552/2011) mukaisista velvoitteista ja toimivaltasäännöksistä kunnan toimintaan liittyen.

12 § Varautumisvelvollisuus

31 § Maatilatalouden alkutuotannon ohjaaminen ja säännöstely (kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen myöntää ostoluvan)

32 § Vähittäiskaupan säännöstely (ostoluvat, hallinnointi ja säännöstely)

36-39 §:ssä on säännöksiä koskien kuntia, joilla on sähköyhtiöitä tai -liikelaitoksia

40 § Kaukolämmön käytön rajoittaminen (julkisten tilojen lämmittäminen ja käyttörajoitusten valvonta)

44 § Vedenhankinnan turvaaminen (toimitusvelvoite verkon ulkopuolisille alueille)

46-50 § Rakentamisen ja rakennustuotteiden säännöstely (rakennustarkastajalle laajempi tehtäväkuva, rakennustarvikkeiden ostolupien myöntäminen)

51-55 § Asuntokannan säännöstely (kunnat toimivat säännöstelyviranomaisena, jos kuntaan evakuoituille tarvitaan asuntoja tai tiloja käyttöön viranomaispäätöksellä)

70 § Polttonesteen käyttöluupa (kunnalle myönnetään polttonesteen käyttöluupa, lupaa varten tarvittavat moottoriajoneuvot on merkittävä elinvoimakeskuksen ylläpitämään ajoneuvojen varaamista poikkeusolojen käyttöön koskevaan luetteloon)

88 § Kunta voi luopua varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaisen varhaiskasvatuksen järjestämisvastuusta, jos lapsen vanhemmat tai muut huoltajat voivat järjestää lapsen hoidon muutoin.

91 § Työnvälityspakko

93 § Palvelussuhteen ehdoista voidaan poiketa työaika- ja vuosilomalain osalta.

95 ja 96 § Työvelvolliset (voi vaikuttaa kunnan omiin järjestelyihin)

106 § Hallintoviranomaisen viestintä poikkeusoloissa (velvoite julkaista valtion viestintäkeskuksen viestit)

108 § Kunnan hallinto (valtuusto voidaan kutsua koolle välittömästi tai toimivaltaa voidaan siirtää kunnanhallitukselle)

109 § Opetus ja koulutus (opetus voidaan keskeyttää tai siirtää toiselle paikkakunnalle enintään kolmeksi kuukaudeksi, opetus- tai muun toiminnan järjestämisvelvollisuutta sekä velvollisuutta ateriat-, kuljetus- ja majoitusetuksien järjestämiseen voidaan rajoittaa)

16 luku Sotilaallinen puolustusvalmius (kunta voi joutua luovuttamaan PV:lle omaisuutta tai tavaroita tai se voidaan määrätä suorittamaan puolustusvoimille muonitus-, majoitus-, korjaamo-, huolto-, rakentamis- ja muita vastaavia palveluja)

118 § Liikkumis- ja oleskelurajoitukset (kunnan alueelle voi tulla liikkumis- ja oleskelurajoituksia)

119 § Väestönsuojeluun tarvittavien alueiden ja tilojen luovutusvelvollisuus (kunta voi joutua luovuttamaan tilojaan väestönsuojelutarkoituksiin)

120 § Pelastustoimen ja väestönsuojelun erityisjärjestelyt (kunnat ja hyvinvointialueet perustavat johtokeskuksia sekä sammutus-, pelastus-, ensiapu-, huolto-, raivaus- ja puhdistustehtäviä tai muita näihin rinnastettavia, väestön suojaamiseksi välttämättömiä tehtäviä varten väestönsuojelumuodostelmia)

121 § Tietyn alueen väestö voidaan valtioneuvoston päätöksellä siirtää toisaalle.

122 § Kunta voi päätöksellään velvoittaa yksityisen henkilön, yrityksen, yhteisön tai laitoksen luovuttamaan siirretyn väestön majoituksen, muonituksen ja muun huollon kannalta välttämätöntä omaisuutta sekä huonetiloja siirretyn väestön tilapäistä majoittamista varten.

124 § Viranomaisten tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

126 § Tiedotusten julkaisuvelvollisuus